

پیشہ‌ی نوئ

له دست دانی کاره سونه‌تییه‌کان له زۆربه‌ی بواره‌کاندا، جا له کاری هونهرییه‌وه هه‌تا خزمه‌ت‌گوزاری‌ی س‌لامه‌تی لای کم به‌شیک‌ی زۆریان به‌هۆی پیکهاتنی پیشه‌ی نوئ بۆ مرۆف قه‌رمبوو ده‌کرینه‌وه. دوکتورانی ئاسایی واته عمومی، که له یه‌که‌م پله‌دا نه‌خۆش‌بیه ناسراوه‌کان دیاری ده‌که‌ن و دهرمانی ئاسایی له‌بهر ده‌ستی نه‌خۆشه‌کان داده‌نێن و رینوینی یان ده‌که‌ن، به‌ ئه‌گه‌ری زۆر له لایه‌ن دوکتوری چیکراوی کامپیوتری جێیان پر ده‌کریته‌وه. هه‌ر به‌و هۆیه‌شه‌وه ده‌بی پارمیه‌کی گه‌لێک زۆر ته‌رخان بکری بۆ دوکتور و ئه‌و که‌سانه‌ی له تاقی‌گا‌کان بۆ دوزینه‌وه‌ی دهرمانی نوئ به‌ گشتی خۆیان به‌ کاری س‌لامه‌تی مرۆقه‌وه خه‌ریک کردووه.

ب‌لیمه‌تی چیکراویش له پهنایانه‌وه ده‌توانن یارمه‌تیده‌ر بۆ پیکهاتنی کاری نوئ بن. به‌ جێی ئه‌ویکه له‌هه‌نبه‌ر یه‌کترا ده‌کریه‌کێ به‌که‌ن، مرۆف ده‌توانی له ب‌لیمه‌تی چیکراو و له یارمه‌تییه‌کانیان وه‌ک خزمه‌ت‌گوزارییه‌ک که‌لکی لێ وه‌ر بگرن. بۆ وینه‌ که‌لک وه‌رگرتن له ب‌لیمه‌تی چیکراو بۆ هیدایه‌تی فرۆکه‌کان، له لایه‌ن درۆنه‌که‌نه‌وه، ره‌نگه له سه‌ره‌تاوه شوینی کاری مرۆف بگرنه‌وه، به‌لام گه‌لێک کاری نوئ وه‌ک کونترۆل له رینگای دووروه، کونترۆلی که‌ره‌سه و چاک‌کردنه‌وه‌یان، ئانالیزه‌کردنی کاری کامپیوتری و ئه‌منیه‌تی سایبیری ده‌خولقینی که مرۆفیک‌ی زۆر به‌خۆیه‌وه سه‌رقال ده‌کا. هیزی نیزامی ئه‌مریکا بۆ ناردنی که‌ره‌سه‌ی درۆنه له تیبی "Reaper یا Predator" بۆ کونترۆل‌کردنی ئاسمانی سو‌ریا پ‌یویستی به ۳۰ که‌س هه‌یه، به‌لام بۆ ئانالیزه‌کردنی ئه‌و زانیاریانه‌ی درۆنه‌که ده‌بێزێ، پ‌یویستیان به ۸۰ که‌س هه‌یه. بۆ وینه سالی ۲۰۱۵ به‌هۆی که‌مبوونی مرۆفی تایه‌مت و کارناس بۆ ئانالیزه‌کردنی زانیاری هیزی ئه‌منی ئه‌مریکا کێشه‌یه‌کی مه‌زنیان بۆ کونترۆلی فرۆکه‌ی بی فرۆکه‌هوان هه‌بوو.

لهو روانگه‌یهوه رهنگه بتوانی بازاری کاری سالی ۲۰۵۰ له داهاتوودا بههوی هاوکاری نیوان مروّف و بلیمهتی چیکراو، و نهک بههوی کتیه‌رکی نیوانیان، دیاری بکری و مروّف بتوانی که‌لکی باشتری لی وەرگری. له بوارمکانی وهک خزمه‌تگوزاری کاری پۆلیسی و ئەمنیهوه ههتا کاری بانکی دهنانری گرووی پیکهاتوو له مروّف و بلیمهتی چیکراو یا مروّف و کامپیوتر بینه‌کایهوه. دواي ئەهوی له سالی ۱۹۹۷ پروگرامی شه‌ترنج به ناوی "Deep Blue" له قارمانی جیهانی ئەو سردهمه واته کاسپاروّف "Garri Kasparow" ی بردهوه، مروّف دهستی له یاریکردنی شه‌ترنج هه‌ل نه‌گرتوه. زیاتر بههوی که‌لکلیوه‌رگرتن له بلیمهتی چیکراو هینده‌تر باشتر و چالاکتر درژهمیان به یاری شه‌ترنج داوه. هاوچەشن دهنانری بلیمهتی چیکراو یارمه‌تیدەر بی بو هاندانی باشترین کارمندی بانکی، سەرباز، پشکینه‌ر و هەر بواریکی کاری تر.

به‌لام کیشه‌ی سهرمکی بو ههموو ئەو کاره نوئ یانه ئەهویه که پیوستیان به زانیاری تایه‌تی و بهرز ههیه و رهنگه بههوی مروّفی ناسایی بیکار، دهنانری کیشه‌ی بیکاری چاره بکری. کاری نوئ بو مروّف دۆزینهوه هاسانتر ده‌بی له‌ویکه مروّفی بیکار بو ئەو کاره نوئیانه رابه‌ندری. له شه‌پۆلی ئۆتوماتیک کردنی سهردهمی پێشوو دا ده‌کرا مروّفی ناسایی خویان له‌گه‌ل بارودۆخی نویدا باشتر و هاسانتر ریک خه‌ن. سالی ۱۹۲۰ کریکاریکی وەرزی که بههوی هاتنی که‌رسی نوئی که‌شاوهرزی بیکار ببوو، ده‌توانی کاریکی نوی له کارخانه‌کاندا بدۆزیته‌وه. سالی ۱۹۸۰ کریکاریکی بیکاری کارخانه ده‌توانی بههوی دوره‌یه‌کی کورتي راهینان له لایه‌ن ئیداره‌ی کارهوه، وهک سندوو‌قدار له سوپیمارکتیکی ناسایی کار بدۆزیته‌وه. سالی ۲۰۵۰ سندوو‌قدار یا کریکاری کارخانه که کاره‌که‌ی بههوی رۆبۆته‌وه له ده‌ست ده‌دا، ناتوانی له بارودۆخیکدایی وهک پشکینه‌ری شیرپه‌نجه، فزۆکه‌وانی کونترۆلی درۆنه یا وهک به‌شیک له کاری هاوبه‌شی نیوان مروّف و بلیمهتی چیکراو کاری بانکی یا هەر کاریکی ئالۆزیتر بدۆزیته‌وه. له شه‌ری جیهانی بیکه‌مه‌دا له روانگه‌ی ئەو سهردهمه‌وه رهنگه کاریکی شیواو بووبی ملیۆنان

گوگل له بهرنامهی "Stockfish ۸" که سالی ۲۰۱۶ له سهرووی همموو پروگرامه‌کانهوه بوو، بردهوه. نهو پروگرامه دهتوانی له چرکه‌یه‌کدا ۷۰ ملیون ههنگاوی یاری شهترنج تخمین بکا. بهرنامهی "Stockfish ۸" ته‌نیا دهتوانی تا ۸۰ هزار ههنگاو تخمین بکا. ره‌نگه بتانموی بزانه "AlphaZero" بو فیربونی یاری شهترنج چ ماوه‌یه‌کی پیویست بووه؟ ۴ کانترمیر. نا، نهوه ههله‌ی چاپ نییبه، ته‌نیا چوار کانترمیر پیویست بووه که "AlphaZero" بتوانی له بهرته‌وه یاری شهترنج فیر بی و له چرکه‌یه‌کدا ۷۰ ملیون ههنگاوی یاریه‌که بخوینیت‌هوه و تخمین بکا.

پیکه‌ینانی کاری نوئی و راه‌ینانی مروّف بو نهو پیشه‌یه به راشکاوی به ههنگاوئیک کۆتایی پی نایه و به‌ردهوام دووپات ده‌کرت‌هوه. شوّرشه بلیمه‌تی چیکراو به به‌شیک کلاسیکی کاری ته‌واوی نایه که بتوانی هاوسه‌نگی ئیداره‌ی کار ههمیسان راگرت‌هوه. نیمه له داهاتوودا سه‌ر و کارمان له‌گه‌ل کاره‌ساتی گه‌لئیک پر کیشه‌تر ده‌بی. ته‌ناهت له‌مروّشدا هیچ کریکارئیک دلنیا نییبه تا سه‌رده‌می خانه‌نشینی‌بوونی سه‌ری ته‌نیا به کاریکه‌یه‌وه خه‌ریک بی. تا نهو کاته‌ی خه‌ریکی نووسینی نهو بابه‌تم واته سه‌ره‌تای سالی ۲۰۱۸، هینشتا بلیمه‌تی چیکراو سه‌ررای گرت‌هوه‌ی کاری زۆربه‌ی کریکاران، نه‌بوته هوی بیکاریه‌کی نهو‌ها که کاره‌ساتی لی پیک بی. له زۆربه‌ی ولاتانی وه‌ک نه‌ریکا، پله‌ی بیکاری ته‌ناهت که‌متریش بوته‌وه. که‌س ناتوانی به دلنیا‌یه‌وه بلئی بلیمه‌تی چیکراو چ کارئیکه‌ریه‌کی له‌سه‌ر کاره ره‌نگاوره‌نگه‌کانی مروّف ده‌بی، هه‌روه‌ها له روانگه‌ی کاتیی په‌سه‌ندنه‌وه ناتوانی ته‌خمین بکری، چونکه نهو هیزه نه به بریاری سیاستوانان و نه به فه‌ره‌نگی سونه‌تی یه‌وه به‌سه‌راونه‌ته‌وه. بو وینه ته‌ناهت نه‌گه‌ر سه‌یاره‌ی بی شوّفیر خوی له داهاتوودا له روانگه‌ی نه‌منیه‌وه بو مروّف بشه‌لمینی، ره‌نگه به چه‌ندین سالی بوئی له لایه‌ن سیاستوانان و مروّفی به‌کاره‌ینه‌روه که‌لکیان لی وه‌رگیرتری و متمانه‌ی پی بکری.

نهو بوچوونه نابی ببیته هۆکار بو ئه‌رخه‌یان بوون و پالدا‌نه‌وه‌مان، نه‌وه‌کاره ده‌توانی زۆر مه‌ترسیدار بی نه‌گه‌ر به ساکار بگیرتری و

بگوترئ له داهاتوودا کاریکی زۆر بۆ مروّف پهیدا دهی، که بتوانن جیّی کاری گیراو له لایهن بلیمهنی چیکراوهوه بگرتیهوه. ئهو راستیه که له رابردوودا لهههنبهر ئۆتوماتیککردنهوهی کههسهی کاریی و پیشکهوتویی پیشهسازییهوه کاری نوئ بۆ مروّف پیکهات، ناتوانی گارانتی بی که له داهاتوودا به لهبهرچاوگرنتی جیاوازی نیوان سهدهی ۱۹ و ۲۰ لهگهڵ سهدهی ۲۱ به ههمان شیواز بهریوهچی.

چالاکى و تیکۆشانى نوئ که سهدهی ۲۱ بههوی تیکنۆلۆژی زابیارى و بیوتیکنۆلۆژی لهسهه رینگای داناوین به دانیاییهوه گهلیک مهزنتر و ئالۆزتره له هی سهدهکانی پیشوو. به لهبهرچاوگرنتی هیزی کاولکاریی لهرادهبهدری شارستانیهتی نیمهی مروّف که بووه هوی شهیره جیهانییهکان و شورشه خویناوییهکان، ئیتر نابئ بیلین لهوه زیاتر قوربانى بۆ بدرئ. ئەمجارهیان دهتوانرئ بههوی بهریوهبردنی شهری ئەتومی و مانپۆلیرکردنی ژینیتیکی، ژینگه و ژیانى خۆمان و بوونههرانیتری پی توونا بکهین.

درئزهى همیه...